

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 375/2010-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. C. S., B., zastúpeného spoločnosťou J. s. r. o., K., v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. E. L., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo/99/2009, 5 Cdo/100/2009, 5 Cdo/101/2009 z 19. mája 2010, rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 Co/154/2008 z 30. októbra 2008, dopĺňacím rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 Co/154/2008 z 30. októbra 2008 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 Co/154/2008 z 11. decembra 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. C. S. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. augusta 2010 doručená sťažnosť Ing. C. S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie jeho

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 Cdo/99/2009, 5 Cdo/100/2009, 5 Cdo/101/2009 z 19. mája 2010 (ďalej aj „rozsudok najvyššieho súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Co/154/2008 z 30. októbra 2008 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“), dopĺňajúcim rozsudkom krajského súdu sp. zn. 12 Co/154/2008 z 30. októbra 2008 (ďalej aj „dopĺňajúci rozsudok“) a uznesením krajského súdu sp. zn. 12 Co/154/2008 z 11. decembra 2008 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“) v spojení s opravným uznesením krajského súdu sp. zn. 12 Co/154/2008 z 30. januára 2009 a opravným uznesením krajského súdu sp. zn. 12 Co/154/2008 z 23. februára 2009 (ďalej aj „opravné uznesenia“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že spoločnosť U., s. r. o., sa proti sťažovateľovi v posudzovanom súdnom konaní domáhala určenia neplatnosti zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva uzavretých medzi účastníkmi konania a tiež určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli medzi účastníkmi predmetom prevodu na základe žalobou napadnutých zmlúv. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) rozhodol o návrhu rozsudkom č. k. 8 C/23/2004-388 z 22. mája 2006 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“) tak, že návrh zamietol, pričom toto rozhodnutie na základe odvolania podaného sťažovateľom krajský súd ako vecne správne potvrdil rozsudkom sp. zn. 12 Co 293/06 zo 7. decembra 2006 a súčasne pripustil vo veci dovolanie o otázke existencie naliehavého právneho záujmu na určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorú krajský súd považoval za otázku zásadného právneho významu.

Na základe dovolania žalobcu najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 Cdo 136/2007 zrušil rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 12 Co 293/06 zo 7. decembra 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Následne bol rozsudkom krajského súdu zmenený rozsudok okresného súdu tak, že určil neplatnosť namietaných zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva, dopĺňajúcim rozsudkom odvolací súd svoje rozhodnutie vo veci doplnil zmeňujúcim výrokom aj v tej časti žaloby,

ktorou sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva, a uznesením krajského súdu samostatne rozhodol o náhrade trov konania. Napokon rozsudkom najvyššieho súdu bolo dovolanie podané sťažovateľom proti rozsudku krajského súdu v znení opravných uznesení zamietnuté, avšak dopĺňajúci rozsudok krajského súdu a uznesenie krajského súdu v spojení s opravnými uzneseniami bolo zrušené a vrátené krajskému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľ odôvodnil sťažnosť podanú podľa čl. 127 ústavy okrem iného takto:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky, Rozsudkom sp. zn. 5 Cdo/99/2009, 5 Cdo/100/2009, 5 Cdo/101/2009 zo dňa 19. mája 2010 rozhodol v extrémnom rozpore s obsahom súdneho spisu a v rozpore s princípom spravodlivosti a arbitrárne. Postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sťažovateľ pociťuje ako svojvôľu, ktorou sa porušilo jeho ústavné právo na zákonný a spravodlivý proces. ...

Výrokom č. 1 v časti Dovolania týkajúceho sa rozhodnutia Krajského súdu Banská Bystrica Rozsudok 12/Co/154/2008 zo dňa 30. 10. 2008 týkajúceho sa zabezpečovacích zmlúv nielenže, neodstránil chyby v postupe Krajského súdu Banská Bystrica... ale arbitrárnym spôsobom vyriekol, že zabezpečovacie zmluvy sú neplatné prirodzene bez ďalšieho lebo je neplatná zmluva o prevode obchodného podielu čo ale ani Krajský súd Banská Bystrica ani dovolací súd Najvyšší súd Slovenskej republiky nepreskúmali a neodôvodnili. ...

Najvyšší súd paradoxne v ústavnou sťažnosťou napadnutom rozhodnutí keď odôvodňoval svoj výrok č. 2 použil v prospech sťažovateľa presne tie argumenty na odôvodnenie svojho výroku č. 2 , ktoré následne úplne odignoroval pri odôvodňovaní svojho výroku č. 1, ktorým zamietol dovolanie voči Rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica 12/Co/154/2008 zo dňa 30. 10. 2008 v neprospech sťažovateľa. ...

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa zavádzajúcim spôsobom priklonil k judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 102/2001, ktorá riešila absolútne odlišný prípad a to keď v deň podania žalobného návrhu nikdy neexistoval žiaden druhý prejav vôle strán, ktorý by dopĺňal platne dopĺňal prvý zachytený prejav vôle a spolu by bol býval vytvoril platný právny úkon. Judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 102/2001, v žiadnom prípade nerieši identickú situáciu.“

Sťažovateľ tvrdil, že odvolací súd aj dovolací súd si nesprávne vyložili ustanovenie o zrozumiteľnosti a určitosti právnych úkonov podľa § 37 Občianskeho zákonníka a neprihliadli ani na ustanovenie § 265 Obchodného zákonníka. Ďalej uviedol, že „závery, ku ktorým dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Banskej Bystrici... vykazujú znaky svojvôle a nie sú dostatočne odôvodnené na základe ich vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd za takej situácie by mal mať dôvod zasiahnuť do právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Krajského súdu v Banskej Bystrici.“ Sťažovateľ poukázal na to, že „formalistickým výkladom práva odoprel autonómne prejavu vôle zmluvných strán dôsledky, ktoré zmluvné strany takým prejavom vyvolali. Jedným zo základných princípov posudzovania procesu tvorby právneho úkonu je priorita výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy, pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady. ... Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou, a nie zásadou. ... Len súlad skutkového stavu s právnou normou je výrazom spravodlivosti, nezávislosti a nestrannosti súdnictva, čo v sebe nesie požiadavku na také odôvodnenie rozhodnutia, aby z neho bola stránka jeho spravodlivosti, nezávislosti a nestrannosti už na pohľad zjavná.“

Sťažovateľ na základe uvedeného žiadal vydať rozhodnutie, ktorým ústavný súd

„1/ sťažnosti vyhovie vysloví porušenie základného práva a slobody sťažovateľa, vyplývajúcich mu z článku 46 ods. 1) Ústavy Slovenskej republiky, a článku 6 ods. 1) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

2/ zruší Rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/99/2009, 5Cdo/100/2009, 5Cdo/101/2009 zo dňa 19. mája 2010 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie ...

3/ ak konštatuje, prípustnosť postupu tak zruší aj rozhodnutia Krajského súdu Banská Bystrica, spisové značky a) Rozsudok 12/Co/154/2008 zo dňa 30. 10. 2008 a b) Doplniaci rozsudok 12/Co/154/2008 zo dňa 30. 10. 2008 a c) Uznesenie 12/Co/154/2008 zo dňa 11. 12. 2008 v znení Opravného uznesenia 12/Co/154/2008 zo dňa 30-01-2009 a Opravného uznesenia 12/Co/154/2008 zo dňa 23-02-2009

4/ rozhodne, že Krajský súd v Banskej Bystrici... a Najvyšší súd Slovenskej republiky ... sú povinní spoločne a nerozdielne alebo jeden z nich osobitne uhradiť sťažovateľovi trovy konania... v sume 254,88.- Eur...

5/ rozhodne tak, že prizná náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000.- EUR“.

Sťažovateľ požiadal aj o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo/99/2009, 5 Cdo/100/2009, 5 Cdo/101/2009 z 19. mája 2010 a tiež, aby ústavný súd dočasným opatrením uložil spoločnosti U., s. r. o., zdržať sa vykonávania tohto právoplatného rozhodnutia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

1. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu, dopĺňajúcim rozsudkom krajského súdu a uznesením krajského súdu v znení opravných uznesení, ústavný súd dospel k záveru, že ich preskúmaniu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Uvedené pravidlo bráni aj prerokovaniu sťažnosti proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 99/2009, 5 Cdo 100/2009, 5 Cdo 101/2009 z 19. mája 2010 v časti, ktorou zrušil dopĺňajúci rozsudok a uznesenie krajského súdu v spojení s opravnými uzneseniami.

Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti

podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

V danom prípade namietané rozhodnutia krajského súdu podliehali revíznej právomoci najvyššieho súdu v konaní o podanom dovolaní, ktorý má aj kasačnú právomoc. Preskúmanie napadnutého rozsudku krajského súdu by bolo v rozpore s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy, lebo jeho preskúmanie na základe podaného dovolania patrí do právomoci krajského súdu. V súvislosti s namietaným porušením označeného základného práva je z ústavného hľadiska podstatné a určujúce preto len preskúmanie postupu najvyššieho súdu (obdobne napr. m. m. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05). Navyše, z obsahu napadnutého rozsudku najvyššieho súdu tiež vyplýva, že dopĺňajúci rozsudok a uznesenie krajského súdu v znení opravných uznesení boli zrušené a vrátené krajskému súdu na ďalšie konanie, a preto bez akýchkoľvek pochybností je zrejmé, že o ochrane označených základných práv a slobôd v časti, v ktorej bolo krajským súdom rozhodované o návrhu na určenie vlastníckeho práva, ako aj o náhrade trov konania, nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté. Sťažovateľ bude mať možnosť v ďalšom štádiu konania uplatniť ochranu označených práv, keďže o veci rozhoduje iný súd, a teda sťažovateľ má ešte k dispozícii iný prostriedok ochrany toho práva, ktorého porušenie namieta vo svojej sťažnosti. Na základe uvedeného ústavný súd sťažnosť v časti smerujúcej proti citovaným rozhodnutiam odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Pokiaľ ide o namietané porušenie základných práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu v časti, ktorou bolo zamietnuté jeho dovolanie proti rozsudku krajského súdu v spojení s opravnými uzneseniami, ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosti dospel k záveru o jej zjavnej neopodstatnenosti.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle

konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podľa čl. 46 ods.1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov uvádzaných účastníkom konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05).

Ústavný súd pripomína, že podľa jeho stabilizovanej judikatúry (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

Podstatou sťažovateľových námietok je tvrdenie o arbitrárnosti napadnutého rozsudku najvyššieho súdu spočívajúcej v ústavne neakceptovateľnom výklade relevantných právnych noriem, konkrétne ustanovení § 34 a § 37 Občianskeho zákonníka upravujúcich všeobecné náležitosti právnych úkonov a § 115 Obchodného zákonníka upravujúceho prevod obchodného podielu.

Predmetom právoplatne skončenej časti konania pred všeobecnými súdmi bolo rozhodnutie o návrhu na určenie neplatnosti zmlúv o zabezpečení záväzku prevodom vlastníckeho práva. Z okolností prerokúvanej veci však vyplynula potreba prejudiciálne posúdiť otázku (ne)platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu uzavretej medzi účastníkmi konania. V napadnutom rozhodnutí najvyšší súd túto otázku uzavrel takto:

„Pokiaľ ide o náležitosti takejto zmluvy (t. j. zmluvy o prevode obchodného podielu, – pozn.), z hľadiska jej určitosti a zrozumiteľnosti, vyžadovaných pre každý platný právny úkon v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluva musí obsahovať jednoznačne špecifikovaný prevádzaný obchodný podiel a musí z nej byť zrejmé, či ide o prevod bezodplatný alebo odplatný. Pri odplatnom prevode obchodného podielu musí byť v zmluve uvedená jeho cena alebo spôsob jej určenia.

Dovolací súd otázku výkladu prejavu vôle z hľadiska platnosti zmluvy o prevode obchodného podielu a zmluvy, o odplate obchodného podielu, posudzoval podľa hore citovaných ustanovení Obchodného zákonníka. Dospel k záveru, že uvedená zmluva je neplatná v dôsledku absencie uvedenia ceny obchodného podielu alebo spôsobu jej určenia. Na tejto skutočnosti nemôže nič zmeniť ani posudzovaný úmysel konajúceho v tomto obchode vzťahu, ktorý chcel dohodu o cene určovať samostatným doplnkom. V tomto smere je záver odvolacieho súdu o neurčitosti, ako chýbajúcej zložky z hľadiska všeobecnej úpravy náležitosti právneho úkonu v zmysle § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka správny a dovolací súd sa ním stotožňuje v tom smere, že pokiaľ v zmluve jednoznačná dohoda o cene, ani o prípadnom spôsobe jej určenie, uvedená nebola, ide o zmluvu absolútne neplatnú podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre jej neurčitosť (viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obo 102/2001) Neplatnosť právneho úkonu vyjadrená v § 37 Občianskeho zákonníka je neplatnosťou absolútnou od počiatku bez ohľadu na to, či sa niekto dôvodu neplatnosti dovolal a je nerozhodné, či došlo k vydaniu súdneho rozhodnutia určujúceho, že právny úkon je neplatný.“

Uvedenému právnomu záveru najvyššieho súdu o posudzovanej predbežnej otázke predchádza v napadnutom rozhodnutí poukaz na všeobecnú právnu úpravu právnych úkonov v Občianskom zákonníku v ustanoveniach § 34 až § 51, osobitne citujúc § 37, a na doplňujúcu právnu úpravu právnych úkonov pre obchodné záväzkové vzťahy obsiahnutú

v § 266 až § 268 Obchodného zákonníka, výslovne citujúc § 266. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia tieto ustanovenia náležite vykladá odvolávajúc sa na ich ustálený výklad a stabilizovanú judikatúru (napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obdo 16/2002). V ďalších častiach napadnutého rozsudku najvyšší súd z právnych záverov o predbežnej otázke nadväzne vyvodzuje právne závery o opodstatnenosti žalobcom uplatneného nároku, ako aj o nedôvodnosti sťažovateľom tvrdeného dovolacieho dôvodu, ktorý spočíval v nesprávnom právnom posúdení veci. V záverečnej časti odôvodnenia najvyšší súd konštatuje, „že predmetom zaistovacieho prevodu v zmysle § 553 Občianskeho zákonníka (ktorého úprava platí v plnom rozsahu i pre obchodné záväzkové vzťahy) môže byť právo, ktoré v dobe prevodu existuje. Z akcesorickej povahy zabezpečenia vyplýva, že tu musí existovať platný záväzok hlavný, z ktorého je dlžník povinný plniť a veriteľ má právo požadovať na ňom plnenie. Preto ak hlavný zabezpečovaný záväzok je absolútne neplatný, t. j. od počiatku, nemôže byť platný ani jeho špeciálny zabezpečovací prostriedok, ktorým bola zmluva o zabezpečovacom prevode práva, ktorá vychádzala z obsahu zabezpečovaného absolútne neplatného hlavného záväzku.“

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa, že v judikatúre citovanej najvyšším súdom v napadnutom rozhodnutí (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 102/2001) ide o riešenie absolútne odlišného prípadu, ústavný súd dospel k záveru, že aj keď existujú v okolnostiach porovnávaných prípadov odlišnosti, právne závery citovanej judikatúry boli aplikovateľné aj v sťažovateľovej veci, keďže toto rozhodnutie najvyššieho súdu presne definuje, že „pri odplatnom prevode obchodného podielu musí byť v zmluve uvedená jeho cena alebo spôsob jej určenia“, pričom ide o podstatnú obsahovú náležitosť zmluvy o prevode obchodného podielu vychádzajúcu z ustanovenia § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorej absencia vedie k posúdeniu zmluvy ako neplatnej pre jej neurčitosť.

Najvyšší súd v napadnutom rozsudku zhodnotil, že krajský súd v intenciách právneho záveru dovolacieho súdu presvedčivo odôvodnil svoje právne závery, a tým sa s týmito právnymi závermi stotožnil. Ako vyplýva z rozsudku krajského súdu, odvolací súd po zopakovaní vykonaného dokazovania konštatoval, že „v zmluve o prevode obchodného podielu nie je uvedené okrem skutočnosti, že ide o odplatný prevod obchodného podielu,

aká je cena obchodného podielu, ani spôsob, akým by mala byť určená. ... Z obsahu dojednania nie je možné dovodiť cenu, ani spôsob, akým bude cena určená, len skutočnosť, že cena určená mala byť. ... Účelom obligatórnosti stanovenia ceny, alebo spôsobu jej určenia v zmluve o prevode obchodného podielu je nepochybne zabezpečenie právnej istoty v obchodných vzťahoch..., ale bez uvedenej obligatórnej náležitosti zmluvy o prevode obchodného podielu, otázka právnej istoty nemôže byť dodržaná. Ak v zmluve o prevode obchodného podielu táto náležitosť uvedená nebola nie je rozhodujúce, či dohoda o cene bola uzatvorená následne v krátkom alebo dlhšom čase po určitom odstupe, dôležité je, že bola uzavretá po podpise zmluvy o prevode obchodného podielu, ktorý právny úkon z uvedených dôvodov sa nemohol stať platným právnym úkonom a nebolo ho možné v zmluve o určení ceny zhojiť. Účastníkom tohto obchodného vzťahu nič nebránilo, aby v zmluve o prevode obchodného podielu stanovili aspoň spôsob určenia ceny... Určenie absolútnej neplatnosti právneho úkonu nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona vyvoláva tie dôsledky, že sa naň hľadá ako keby nebol urobený a nie je možné ho konvalidovať. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobuje žiadne právne následky...“. Takto formulované názory konajúcich všeobecných súdov dostatočne odôvodňujú, prečo nebolo možné akceptovať po právnej stránke okolnosti a dôvody uvádzané sťažovateľom a svedčiace o platnosti prejudiciálne posudzovanej zmluvy o prevode obchodného podielu a na ňu naviazanej zmluvy o zabezpečovanom prevode vlastníckeho práva.

Ústavný súd nezistil, že by závery všeobecných súdov boli svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou. Rovnako ústavný súd nezistil, že by sa všeobecné súdy pri posudzovaní právnej veci odchyľili od ustálenej judikatúry, a s prihliadnutím na citované rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 102/01 rozsudok najvyššieho súdu v danej veci nie je v rozpore s princípom predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. Tvrdenia sťažovateľa preto podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny súdneho konania, ktoré pre neho skončilo nepriaznivým výsledkom, čo však nemožno spájať s pojmom základného práva na súdnu ochranu a porušovaním jeho princípov.

Najvyšší súd tiež podrobne vysvetlil, ktoré dôvody považoval za rozhodujúce pre zrušenie dopĺňajúceho rozsudku, keď konštatoval, že „*odvolací súd zaťažil v tejto časti konanie vadou podľa § 237 písm. f) O. s. p.*“, a preto ústavný súd argumenty sťažovateľa o rozdielnom prístupe pri preskúmaní rozsudku krajského súdu a dopĺňajúceho rozsudku hodnotí ako nenáležité a nedôvodné.

Ústavný súd aplikujúc východiská svojej konštantnej judikatúry na napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu konštatuje, že je dostatočne odôvodnené, nevykazuje znaky svojvoľnosti ani arbitrárnosti a je ústavne akceptovateľné. Uvedené platí aj vtedy, keď sa vnútorná intencionalita právnych úvah sťažovateľa uberala iným smerom ako právny názor konajúcich súdov. Najvyšší súd rozhodol spôsobom, s ktorým sťažovateľ síce nesúhlasí, avšak urobil tak na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený a ani povinný nahrádzať. Obdobne ústavný súd k tomu poznamenáva, že ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa želania účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia základného práva (napr. II. ÚS 54/02).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo/99/2009, 5 Cdo/100/2009, 5 Cdo/101/2009 z 19. mája 2010 nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označeného článku ústavy ani dohovoru, a preto jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. októbra 2010